

և անգղալարեր, որոնք խելերը փոխադրել գանձելի մէջ։

Սիրելի Հայրենակիցներ, եթէ կ'ուզէք, որ զո՛ւք ալ յաջողիք, և ձեր կեանքը կազդուրող, շինող ու ներշնչող մեղեդի մը ըլլայ ձեր ազգին ու մարդկութեան համար, ձեր սրտին խելերը անցուցէք ձեր գանձելին, և ձեր կրօնին ու կամքին մասներով հեշեցուցէք ձեր սրտին ու գանձելին, կամ ձեր զգացումին ու խելքին երգը՝ ձեր և ձեր սերունդին միեկմարու թեանը համար։

ՄԱՐԻՆԵՆԵՆԻ ԵՊԻՍԿՈՍՈՍ

ՀԱՅԵԼԻՒՆ ՄԷՋ

Ժամանակէ մը ի վեր Իզմիրի վրայ անդադուելիսներու և զմտազոթիւններու փոթորիկ մը պայթած է և այսօր պիտի փարատի, վաղը պիտի անհետանայ լանջով, օրերն կ'անցնին, ամիսներն կը սահնին և տարիները կը կազմուին։

Սղութիւնը մէկ կողմէն, անգործութիւնը միւս կողմէն, քօյրան օձիկի չլծողոր ըսելու ժամանակ, սուտ է իրաւ է զեռ չաւարտած անա ժամանակուն ալ իր սուսիկ բուսիկ գոյութիւնը կ'սկսի հաստատուել և քաղաքին ամենէն կեդրոնական և մաքուր կարծուած մէկ կողմը գերմանական թղթատան մէջ ծառայող խալաթ գո՛հ կ'աւել, կը տանի։

Անա քեզի նոր փորձանք մը ես։

Բայց կարծես թէ այս ամենն զոյուելուն չունենային և քաղաքը ամեն կողմէ յաջողութիւններու մէջ լողար, անդին տեղական իշխանութիւնը գործի վրայ է։

Ազի ի բոլին քեռիքսուի տուրքի դանձումին և կալուածական գնահատման չափ կարեւոր գործը յառաջ կը տանի, իսկ միւս կողմէ քաղաքապետութիւնը ազգի տուրքերը կը իրենապատիկ և զրամ կը հաւաքէ։

Խնդճ ժողովուրդ, ո՛վ պիտի մտածէր վիճակդ, տեղական իշխանութիւնը, ան տուրքեր գանձելու չափ կարեւոր խնդրով չէ ուղեւոր պայմանաւոր մը 2000 լաւերու մը պիտի կրնա և եթէ զարմալ չլծարես, զրամ ու՛րիս կամ չունիս, անոր զխալովք բանը չէ, քեզի բանտ պիտի առաջնորդէ։

Անա թէ ինչպէս ժողովուրդի հանդուստութեան և բարեկեցութեան նախաձեռնողը կ'ըլլան սրտը գանձման յանձնարարողները և ներկայ պարագաներու մէջ ինչ ընթացք կ'ունենան քաղաքի մը բնակչութեան հետ որ մէկ շերտով չէ որ կը սուսապի։

Ռեւմն քօյրա, ժամատատ, սղութիւն, անգործութիւն, թէմկիտու, կոլ ուսմանկան տուրք, աղքատութիւն, զրամ մական տաքնալ պար կը բռնեն ուրիշ շատ մը զմտազոթիւններու հետ, Իզմիրի բնակչութեան չորք։

Բայց այս բնակչութեան ամենէն աւելի բազմաթիւ հայ ազգութիւնն է, որովհետեւ իր քաղաքակրթութեան վրայ թուսական առաւելութիւն մը ունի փորձանք

ներս տեսակողը և այս փոփոխ կրնայ նոր պարտաւոր ու պարտիկ։

Կրցաք գոյափոխ կարծեմ թէ՛ ինչ տեսակ փոփոխութիւն մը վրայ կը զանալ խոսքս։

ԵՍ

ՍԻՍԶԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՅՏՆԵՒ ԵԱԶԱՆԳԻՆ ՄԷՋ ԸՄԲՈՍ ՍԱՐԻ ՊԵՏ ՍԻՍԶԱՆՈՒՆԸ ԵՂԱՅ

Սղատու 20ին ճարտի օր գրեթէ երեկոյան ըստ թրքաց ժամը 11ին, քանի մը Ձերքէզներ Սամի Պէյի գլխաւորութեամբ, կազմելով ժամանաւոր խումբ մը կամ լաւ ևս է լսել, հետադիւրդ կախուր խումբէն զօրաւոր հաստատմէ մը, Ձերքէզներու իշխանի, զիւղին մօտ կ'ուճալ գիւղին թղթատաներուն մէջ յանկարծ երեցան ձիւրու վրայ հեծած ու ձեռքերն թուղթի կտոր մը բռնած ու ըսին վրայ քանի մը անուններ գրուած էին։ Ասանք ուզեցին զիւղին Մրիմար Հոմի Հասանը, Չաղըճալի քեռայր Մէհմէտ Պէյը, Չաղըճալի քոջորդի Գաւրաճալի և Չաղըճալի բնակիչ Քիւչուք Սէյի երայրը, զորս հետերնին առին, պատճառաւանկով թէ՛ զիւղին կ'ուզէր Գաւրաճալի ու հետադիւրդ զօրաւորութեան հրամանատար զնկապետ Անճէտ Պէյը։ Եկան Սլաւուրէթի և Գըլլայի թղթատաններու վայրն ուրիշ առին Թօփալ Հիւսէյին որ հայն էր անցեալ տարի Տմորան Լրտըճալ կոչուող զաւառային վայրէ մը վրայ սպաննուած երեկուն Չաղըճալի հետերը Սարը Սէյի, Չաղըճալի Մէհմէտի որդին Սլաւուր, Գաւրաճալի Քիւչուքի զին կորովի և յանգուզն երկոտաւոր պիտի ազգական Գաւրա Մէհմէտի՝ Չաղըճալի անուանի հետերը, զորս կ'ապելով Պէյի կի ճամբան բռնեցին, բայց հազիւ թէ հասած էին Կէրէլի գէղը, հասարակ ճամբան թողով, զարման հիւսիսային արեւմտեան կողմը ու արեւուն և թղթատաններու մէջէն, միւս քանակէն հեռաւորապէս և անտառու տարածները կ'աշխատէին։

Ներս այն տանն հասցան որ կառավարութեան մարդոց հետ զործ չունէին, ալ զփախանալով առաջալայց հետ, որոնք հանրային կարգապահութեան և ապահովութեան կիւղաբանութեան զօրծիքներն էին և կամ լաւ ևս է լսել, իրենց կոչումին մարդիկ չէին, ուստի և խոսովեցան։ Հասկցան վերջապէս նմանապէս և չարամիտ նպատակ իրենց զանձ Սամի, զոր մինչև այն ատեն հետադիւրդ զնուորական ջոկատին պիտի կը կարծէին, ուստի չէլտին ձայնով մը հարցոյցին անոր, երբ կը յայտնուէր այլ ևս իրենց հերքին խօսակցութիւնը, վախն ու կատակը։

Եթէ չտի, մեզ ուր կը տանիս, որ մեզ կուզէ, այսու հանդերձ մենք կը տեսնենք որ մեզ աւելի տեղ կը տանիս, լեռներու մէջ, ամայի վայրերու մէջ, ինչ նպատակ ունիք ու մեզ հաւել բերէք։

Սամի ժողովուրդ հեզնորէն և կեղծ չեղ-

տով մը՝ մինչ կը համարուէր իր նհեզուածութիւնն ու հեզնութիւնը, սրտաւիրանեց անոնց։

Աղանէր, մի՛ վախճաք, մի՛ խոսովեք։ Մենք ինչպէս կը տեսնէք, կառավարութեան մարդիկը, խաղաղութիւն մարդեր ենք, որոնք նպատակ ունին միայն առաջադիւրդ բնակիչ բնակչու ու կարգապահութիւնը հաստատելու։ Ասոր համար կըլտէք ձեզի որ հեզ զոյու կըլք ու մեզմէ մի՛ վախճաք։ Ձեզի ըսէք որ ձեզ Պէյը կուզէ, պիտի հետադիւրդ ջոկատին, որ հիմայ հոս կ'ուզէք վրայ կը գտնուի, ու հոս կը տանինք ձեզ։

Իսկապէս կ'ուզէիք, այսինքն Տմորանի վիճին զիւղի և հեզի չըլտայ տեսարանը, կը գտնուի Սրիմարի ցած հովիտին վրայ, և լեռնային ու ամայի ճանապարհը ուրիշ կերպային, կըլտէր զանաք հոս տանիլ, ուստի երբ լսեցին Սամի այս խօսքերը, կ'աւանադնեին անախճան մը համոզուեցան ու հանդարտեցան։

Ինչիւ էր այլ ևս, լուսինը հազիւ կը լուսաւորէր չըլտայ կողմերը, սակայն չէր կրնար թափանցել մինչև Սրիմարի ծայրագոյն վայրերը, անտառներն ու խորհրդաւոր կիրճերը, ուր բացի խողերուն ուր հուազէն, բարձրագոյն կ'ապելին մը վրայ տառն ու թոյլ ըսին ընդհատ ուղեւ, Սամի ձիւն քայլերէն, իր հետեւորդներէն ու կ'աւանադնեին, չէր մը անգամ չէր լուսին, ո՛չ ալ կ'արեւը էր հաստատուել թէ սպառող կեդրանի էակ մը կը գտնուի այս կողմերը։ Կ'աւանադնեին կ'երթային անցէն, իսկ տունց ետէն կ'երթար Սամին, քովտի կը քայլէին իր հետեւորդ Ձերքէզներն ու Թուրք մը Ալաւաւրէթ զիւղին որ Չաղըճալի Մահմուտի որդին էր, ձեռքը մարթին մը բռնած առաջնորդութեան կ'ընէր Սամին, Հոս չի մտնանք ըսել թէ՛ Չաղըճալի Չաղըճալի Մահմուտ 20 տարի առաջ սպաննուած էր Գաւրաճալի զօրծակցութեամբ։ Հեղձեղէն կ'ընէին Սրիմարի լեռան կողմերու, ու սղթիներու անտառն ի վեր, բռնել և համար Տմորանի բարձրաբերձ լեռնաշղթան։

Կ'աւանադնէր Սլաւուր խումբ երեւոյթ մը առած՝ կարծես թէ իր զփախանալով զաւառայիններն ու տառնաները զինքը կը տանէին։ Իր զէմըր այլ ևս այլ գոյնէրու կը փոխուէր, մերթ դեղին, մերթ կը տխրէր և մերթ կը ժպտէր թիւեակի, ժպտ մըն էր սարդոյնիկան, այն է հեզնական, անհանգարտ, վազի մը քաղցէն բռնուած, զգացող թէ իրեն համար իրը կը որոյնած մարդերը իր քովն էին, բայց չէր համարձակի իսկոյն ատենց վրայ յարձակելու։ Այսպէս բաւական ճամբայ կ'ուրիշ լեռ, անցան այդ լեռնային լեռան զաւառներէն և Ձերքէզարի մէջ և խալուէն ձորին մօտ կ'օր-քաջիք ըստած տեղը հասնելով՝ Հոմի Բաղաճիմի տունն իջնանեցան։

Հոմի Բաղաճիմ տունը չէր գտնուէր այն զիւղի Սակայն իր հիւստանալ կ'ընէր սկսաւ պատրաստութիւններ տեսնել զիւղիներն այս հիւստանալ համար զորս իրենց համազգեստէն ու ձեռքէն հասկցաւ թէ Չաղըճալի հետադիւրդներն են։

Թաղով, ՊէՏՐՈՍ Ե. ՍԻՏՏՈՒՆԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՑՈՒՐԱԶ

ԻԶՄԻՐ

Վաղը հիւղալարի Գաւառ, Ժողովուրդ, չըլտէր ձեր նիստը տեղի պիտի ունենայ երեկոյան ժամը 5ին, օրակարգ ունենալով՝ Ս. Ազգ. վարժարանաց պիտի լինէր և ի. նախորդ երեւ վարչութեան համարաւորութիւնները, ինչպէս յայտնի է Քննիչ Բանձնաժողովը չըլտաւ։ Աւտուին, Սրիմարի հետ համախառնորդ հանդարտութիւնը Գաւառ, Ժողով իրեն յանձնուած պաշտօնը և տեղեկագիր մը պատրաստել, անգամներն երկուքը հրաժարեցան նախապէս, իսկ ուրիշ մը ատեն յայտն է ժողովին այսպէսով անգործութեան մատնելով Բանձնաժողովի աշխատութիւնները, որոնք պահ մը ըսկզբունքի խղիւր ըլլալէ զադրած այս ուսայն զատուտին կամ ուսուցչուհիին ամսականին չորջը սկսած էին զտնալ։

Աւտուին, Սրիմարի երկուքը տեղեկագիր մը պատրաստելով զրեւած է վարչութեան և այն ալ պիտի ներկայէ Գաւառ, Ժողով, որ պիտի արտաւանդ վերջին խօսքը և խնդրուած պիտի լինէր չըլտայ ամբողջութեամբ քուէարկել, անչափ յարմարագոյն զուճարի մը յաւելուին համար իր հաւանութիւնը պիտի տայ։

Փափաքել է սակայն որ երեսփոխանները ներկայ գտնուէին այս նիստին ևս և խնդրել այսպէս կամ այնպէս իր լուծումը գտնէր։

Գաւառի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ և կրթական հաստատութիւններու կալուածող համար արտօնուած հանգանակութեան չարանակութիւնն է։

Թիւ	Աւտու	Մէջ, 20 էն
6-15	Ազգուճալի Տիւ. Ա. . . .	1080
16-18	Տիւրք Եղաւար Պաքըճեան	324
19	Տիւրք հոմի Կարապետ Ալլըճը	108
20	Սրիմարի Գ. Մարտիկան	108

Աղքատութեան Երեւոյթները չնորհալարութեամբ տառցած է Ս. Ա. Մանկի Գաւառանակ չորս զաւգ. սկի իր հանաւորութիւնը։

Գ. հոմի խումբ կ'ունենալ թէ «Քնար» է. և. Սրիմարի ապաւորած Քիւլի և քլարիներն հասած են և Գործ. Ժողովը ամեն ջանք ի գործ պիտի դնէ մինչև կազանց կատարելով 33 հոգիաց պատուաբաւ մը կ'ապելու։ Բաղաճիմին կը մայրկենք։

Սրիմարի Ս. Մարտիկան - Աւտուայի Օսմ. զրամատան Ընդհ. Տնօրէն Տիւրք Չարհ Սրիմարի անցի օր մեկեցաւ քաղաքէն իր պաշտօնատեղին։

ԿՐԺՏՈՒՄ

Երկրաւոր մը որ զիւղայ Հայերէն, Թուրքերէն, քիչ մը Ֆրանսերէն և երէկ կ'արեւի է Զուլալէն, նախ քան հասնու ըլլայ Տմարակալութեան, զիմէ իմարագրատուն։

“ԳՐԵՆԵ” Ի ԲԵՐԻՆԵՆԻ (37)

ՄԻՇԷԼ ԶԷԿԱՔՕ

ՀԱՌԱՅԱՆԱՅ ԿԱՍՈՒՐԱԶ

Պ. Պ.

Ա. Կ. Ն. Բ.

Որ մը զիւղին վերին հողերը հանած միջոցին իր կայքարը հանդիպեցաւ կարաչոր մարմինի մը որ ո՛չ զիւղուած հող էր և ո՛չ ալ չարախ. . . Ի սկզբան կարծեց թէ խոյր քարի մը ներքի կը գտնուէր, ինչպէս արդէն քանի մը անգամ հանդիպած էր այդ տեսակ քարերու. և չարունակեց փորել։ Քանի հողերը վար կ'աւելէր, կարծես քարը աւելի կը լայնար. . . Ռօյան մարդը օրը անցուց այս քարին տակի

հողերը հանելով, Հեռակալ օրը վերսկսաւ իր աշխատութեան, և ժամեր անցնելէ յետոյ՝ անաւոր ձեւաւորութիւնը վերջապէս յստակօրէն երևան ելաւ։

Այս քարը լայն սալաքար մըն էր, և այս սալաքարին քով ուրիշներ ալ կային։ Տարաբաղ երկրաստորը անկարաւորելի յառահառութեան հատայ մը արձակեց։ Իր քաղաք տակն ուրիշ զննանի մը ներքի յանգած էր։

Ռօյան ծանր ծանր վար իշաւ. ներքնափոր անցքին որ մօտաւորապէս երեսունքէնից քաք բարձրութիւն ունէր, իր զիւղին յստակութիւն վրայ պատկեցաւ։ Եւ զլուսը երկու ձեռքերուն մէջ ծածկած՝ փորձեց իր կացութեան վրայ խորհրդածել։

Այնպէս մը առջև գտնուելու պարագային, լաւ կազմակերպուած բնութիւն, ներքու առաջին ձեւը կ'ըլլայ զսպիլ լուսահաստութիւնը, կարգ կ'առնէր զնախ իրենց մասնումներուն մէջ։ Անգամ մը որ լաւ ըլլալուն չիփթութիւնը զարմանալի, կարելի կ'ըլլայ զարմանիլ նիւթական չիփ

թութիւնը։

Ռօյան կրեց մէկը այն տաքնապիւրէն զոր՝ ստակութիւն տարուած՝ կրած էր իր մարմնի մէջ կուտելու և զայն զգեստելու պահուն։ Այսպէս, կարգ մը մարդոց կեանքին մէջ կան այնպիսի փոթորիկներ որոնք կը կազմուին և չիփայագերը կըլտան միևնոյն սաստկութեամբ և որոնց միջոցին հողին կարծես կը կծկոթ սպասելով զինքը չանկահարող հարուստ լինի։

Ռօյան ամբողջ երկու օր սա զազաւորութեան իր մտքին առջև թէ, երկրագլխաւոր ծակելու ձեռնարկող զերմիկ մը համարութեամբ կատարուած հիւսիսական աշխատութիւնը անօգուտ պիտի դառնար. թէ ամեն լաւ նորէն պիտի սկսուէր, թէ անարդիւրով պէտք պիտի ըլլար փորել, եղունգներով քարը փորել, փորել ու փորել մինչև որ իր ձեռքերը մերմէն իրեն ամեն ծառայութիւն։

Բայց ինչպէս հոն հասայ, ինչպէս սխալեցայ. . .

Այս հարցումը ուզեց ինչ իրեն հա-

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՆՇԱՆԱԿԷ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Ուրեմն պէտք է ընկալնիլ ո եւ է ԲՕԼԻՍ որ չէ խմբագրուած ի նպատակ ապահովագրեալին եւ չէ երաշխաւորուած առաջնակարգ ընկերութենէ մը:

1. ՆՈՐ ԲՕԼԻՍԸ

Տարեկան շահաբաժիններու վճարումով, որ կոչուայ իր սպասնովագրեալներուն ՍԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ

ԷՔԻՐԹԱՊԼԸ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ՏԱՐԱԿՈՅՍ ԶԿԱՅ ՈՐ ԻՏԷԱԼ, ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Է ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼԻՆ ՀԱՄԱՐ

Եւ իրօք անվստիք է առանց սեղմումի որ կը նախատեսէ պատերազմի վառնդը՝ առանց յաւելուածական վճարումի, որու վստաստութեան արժէքները, ի հարկին Բօլիսին վերադնումը, բոլորն ալ արձանագրուած եւ երաշխաւորուած են ԷՔԻՐԹԱՊԼԸի նոր Բօլիսին մէջ:

2. ԷՔԻՐԹԱՊԼԸ 50 ՏԱՐԻՆԷ Ի ՎԵՐ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՈՒՆԻ

ԷՔԻՐԹԱՊԼԸ ԻՐ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՐ ՈՒՆԻ ԱՐԵՒԻ ԳԱՆ 500,000 ԸՆՏԱՆԻՔ
ՎԼՃԱՐԱԾ Է ԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԵՐ ԿԱՄ ԱՆՈՆՑ ԺԱՌԱՆԳՈՒԳՆԵՐՈՒՆ 5,674,000,000 ՄԻ

ԻՐ ACTIFԸ 1910 ԳԵԿՏԵՄԲԵՐ 31ԻՆ ՀԱՍԱԾ Է	2,564,000,000 ԳՐԲ.Ի
ՈՐՈՎ ԱԿԵԼՑԱԾԸ ԻՐ PASSIFԻՆ ՎՐԱՅ ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ	441,000,000 ԳՐԲ.
1909ԻՆ ԻՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ՎՃԱՐԱԾ Է ԻՐՐ ԾԱՀԱՐԱԺԻՆ	49,000,000 --
1910ԻՆ -- -- -- -- --	55,000,000 --

Հաստատութեան առջեւ այժմ առեւելութիւններով ներկայացող ընկերութեան մը պէտք է զիմեյ անշուշտ՝ ապահովագրուիլ եւ անոր համար Բօլիսի մը, որ խմբագրուած ըլլալ՝ գերազանցօրէն նպատակաւ որ պայմաններով եւ ըլլալ՝ միանգամայն ամենէն առատաձեռնը:

ԻԶՍԻՐԻ. ՇՐՋԱԿԱՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՐՇԻՊԻՂԱԳՈՍԻ
ԿՂԶԻՆԵՐՈՒ ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻԶ

Լ. ԵՒ Լ. ՎԱՐՊԵՏԵԱՆ

Այի Եօրի Կոստանդ Սիսիլիանեան ժերիսան Թի 9-13